

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL D. J. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2019 m. rugsėjo 11 d. Nr. 271-361
Vilnius

Lietuvos bankas gavo D. J. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo pareiškėja prašė išnagrinėti tarp jos ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2019 m. balandžio 24 d. įvyko eismo įvykis (toliau – įvykis), kurio metu susidūrė pareiškėjos vairuojamas automobilis „Nissan Micra“ ir G. B. valdoma transporto priemonė „Volvo“, kurią transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu yra apdraudęs draudikas. Eismo įvykio deklaracijoje transporto priemonės „Volvo“ valdytojas savo parašu patvirtino atsakomybę už įvykio kilimą.

Transporto priemonės „Volvo“ valdytojas 2019 m. balandžio 25 d. draudikui pateiktame pranešime apie įvykį nurodė: „2019 m. balandžio 24 d. ryte privažiuojęs T formos sankryžą Jazminų ir Žemuogių gatvėse (važiavau Jazminų gatve), sukau į kairę pusę. Tuomet įvyko smūgis su tiesiai Žemuogių gatve važiavusiu automobiliu, kuris man buvo iš kairės, o aš jam iš dešinės. Abu keliai neasfaltuoti. Jokių kelio ženklinių nėra. Kadangi buvau lengvam šoke (vežiau vaikus į darželį), neįvertinau, kad nėra ženklinimo ir kitas automobilis, mano nuomone, pažeidė „dešinės pusės“ taisyklę nepraleisdamas automobilio. To pasekoje užpildėme neteisingą deklaraciją, kur kaltininku nurodžiau save, nes galvojau, jog išlindau į pagrindinį kelią.“

Pareiškėja, vadovaudamasi eismo įvykio deklaracijos duomenimis dėl transporto priemonės „Volvo“ valdytojo atsakomybės už įvykio kilimą fakto patvirtinimo ir remdamasi Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCPDĮ) 13 straipsnio 1 dalimi, draudikui pateikė pretenziją dėl padarytos žalos. Draudikas pareiškėjos atstovą D. J. (toliau – pareiškėjos atstovas) 2016 m. gegužės 29 d. raštu informavo, kad dėl įvykio pareiškėjai gali išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią pusę draudiko apskaičiuoto pareiškėjos dėl įvykio patirto nuostolio, nes „priimtas sprendimas taikyti abipusę kaltę“. Draudikas 2019 m. birželio 13 d. rašte pateikė paaiškinimus dėl priimto sprendimo pagrįstumo: „sprendžiant pagal pateiktas įvykio vietos fotonuotraukas galima teigti, kad abiejų gatvių važiuojamosios dalys padengtos vizualiai vienodai atrodančiu smėlio ir žvyro mišiniu, neturi suformuotos sankasos su kelkraščio grioviais, t. y., esant už automobilio vairo neįmanoma atskirti, kuri važiuojamoji dalis su danga, o kuri be dangos. Tinklapyje maps.lt, kuris naudoja Nacionalinės žemės tarnybos duomenis, užfiksuota, kad, važiuojant Jazminų gatve priešinga kryptimi galima išvažiuoti į Mėtų gatvę ir toliau visomis kryptimis, t. y. Jazminų gatvė nėra išvažiuojama iš teritorijos. Įvykio vietoje esantis veidrodis savo funkcijas abiem vairuotojams šiuo atveju atliko vienodai ir nė vienam iš jų pirmenybės nesuteikė. Visa tai leidžia tvirtinti, kad eismo įvykis įvyko lygiareikšmėje sankryžoje.“ Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, draudikas pabrėžė, kad įvykis kilo dėl pareiškėjos veiksmų, prieštaravusių Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950 patvirtintų Kelių eismo taisyklių (toliau – Kelių eismo taisyklės) 155 punkto reikalavimams, ir transporto priemonės „Volvo“ valdytojo veiksmų, kuriais buvo pažeisti Kelių eismo taisyklių 108 punkto reikalavimai.

Draudikas pareiškėjai adresuotame 2019 m. birželio 13 d. rašte nurodė, kad transporto priemonės „Volvo“ valdytojas prie įvykio kilimo prisidėjo dėl to, kad, „prieš sukdamas į kairę išvažiavo į priešpriešinio eismo juostą, taip sumažindamas pareiškėjai

matomumo atstumą". Draudiko rašte taip pat nurodoma: „Įvertinant eismo įvykio metu buvusią kelio situaciją, kad Jums artėjant prie sankryžos, kurioje privalėjote duoti kelią iš dešinės prisijungiančiu lygiareikšmiu keliu artėjančioms transporto priemonėms, šios sankryžos matomumas buvo labai ribotas, o eismas sankryžoje papildomai nesureguliuotas (neįrengti įspėjamieji, pirmumo kelio ženklai), saugaus eismo požiūriu eismas šiame kelio ruože organizuotas netinkamai ir tai turėjo įtakos eismo įvykio kilimui. Kartu manome, kad duotoje kelio situacijoje vykdydami Kelių eismo taisyklių 9 ir 127 punktų reikalavimus abu vairuotojai turėjo techninę galimybę pamatyti per veidrodį besiantinančią kitą transporto priemonę, sumažinti greitį iki minimumo ir nevažiuoti į važiujamųjų dalių susikirtimą, kol neįsitikins šio manevro saugumu.“

Pareiškėja, nesutikdama su draudiko pateiktu Jazminų ir Žemuogių gatvių susikirtimo vertinimu, nurodė, kad minėtas susikirtimas nelaiikytinas lygiareikšmių kelių sankryža, nes vieta, kurioje įvyko įvykis, yra išvažiavimas iš kiemo ar gyvenamųjų namų uždarnos teritorijos į Žemuogių gatvę. Pareiškėja pabrėžė, kad įvykio vieta pagal Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2012 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. 3-83 patvirtintų Kelio ženklų įrengimo ir vertikaliojo ženklinimo taisyklių (toliau – Kelio ženklų įrengimo ir vertikaliojo ženklinimo taisyklės) 49 ir 80 punktų reikalavimus nėra pažymėta minėtų taisyklių 107 ar 137 punktuose nurodytais ženklais (ženklais „Sankryža“ ar „Kiti pavojai“). Pareiškėja taip pat teigė, kad Jazminų gatvėje pripilta birios dangos tik prieš sankirtą su Žemuogių gatve, tačiau pagal KET dangos buvimas prieš pat sankirtą nedaro šios sankryžos lygiareikšme – turi būti vertinamas visas kelias.

Pareiškėja pabrėžė, kad, draudiko teigimu, „tinklapyje *maps.lt*, kuris naudoja Nacionalinės žemės tarnybos duomenis, užfiksuota, kad, važiujant Jazminų gatve priešinga kryptimi, galima išvažiuoti į Mėtų gatvę ir toliau visomis kryptimis, t. y. Jazminų gatvė nėra išvažiavimas iš teritorijos.“ Pareiškėja nurodė, kad draudikas pateikė nuorodą į tikrovės neatitinkantį žemėlapi. Pareiškėjos manymu, jei draudikas būtų atlikęs išsamų įvykio aplinkybių tyrimą, jis būtų turėjęs vertinti tai, kad Vilniaus rajono savivaldybės tinklapyje „pateiktame REGIA žemėlapyje yra nurodyta, kad pravažiavimo į Mėtų gatvę nėra, o Betamaps.lt tinklapyje pateikiama, kad Jazminų gatvė yra projektuojama“. Pareiškėja pabrėžė, kad „geoportal.lt pravažiavimo taip pat nerodo, o eismoinfo.lt žemėlapyje Jazminų gatvės iš viso nėra pažymėtos.“ Pareiškėja taip pat nurodė, kad Jazminų gatvė (priešingai, nei Žemuogių gatvė) nėra įtraukta į Vilniaus rajono savivaldybės tarybos 2019 m. gegužės 17 d. sprendimu Nr. T3-185 patvirtintą Vilniaus rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą. Remdamasi nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėja pabrėžė, kad pateikti įrodymai patvirtina, jog „nėra nei vieno požymio, pagal kurį vairuotojas, važiujantis Žemuogių gatve, galėtų daryti prielaidą, jog artėja prie lygiareikšmės sankryžos ir kad už betoninės tvoros yra kelias, kuris būtų lygiareikšmis Žemuogių gatvei.“

Pareiškėja taip pat nurodė, kad „išvažiuojantiems iš Jazminų gatvės yra įrengtas sferinis kelio veidrodis“, kuris, remiantis Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos direktoriaus 2010 m. birželio 9 d. įsakymu Nr. V-146 patvirtintų Inžinerinių saugaus eismo priemonių projektavimo ir naudojimo rekomendacijų R ISEP 10 (toliau – Rekomendacijos) 268 punktu, negali būti įrengiamas lygiareikšmių kelių sankryžoje.

Be to, pareiškėja pabrėžė, kad prieš įvykstant įvykiui jos vairuojama transporto priemonė judėjo du kartus mažesniu nei leistina greičiu. „Nepaisant to, važiujant link sankirtos su Jazminų gatve, įvažiavimo iš Jazminų gatvės į Žemuogių gatvę ir prie jo artėjančio automobilio nesimatė ne tik dėl to, kad šį įvažiavimą užstoja aukštas betoninis tvoros pamatas, bet dar ir dėl to, kad Jazminų gatve Volvo automobilio vairuotojas važiavo priešpriešinio eismo juosta (kaire Jazminų gatvės puse) – t. y. išvažiavo į Žemuogių gatvę iš kairės Jazminų gatvės pusės (priešpriešinio eismo juostos).“ Pareiškėjos teigimu, transporto priemonės „Volvo“ valdytojas „aiškiai matė, kad artėja prie riboto matomumo sankirtos. Volvo vairuotojas išvažiavo į Žemuogių gatvę prieš tai nė kiek nepristabdęs.“ Be to, pareiškėja nurodė, kad „įvažiavimą iš Jazminų gatvės į Žemuogių gatvę užstoja aukštas betoninis tvoros pamatas.“ Pareiškėjos teigimu, „Volvo nerodė jokio posūkio – nei į kairę, nei į dešinę.“ Pareiškėja Lietuvos banko prašė „panaikinti LD priimtą sprendimą, kad eismo įvykis kilo dėl mano veiksmų, prieštaravusių KET 155, 9 ir 127 punktų reikalavimams ir pripažinti, kad dėl eismo įvykio kaltas G. B. ir/ar Institucijos, kurios tinkamai neatliko kelio ženklinimo šioje vietoje, bei įpareigoti LD atlyginti man visą šio eismo įvykio metu padarytą žalą, nes minėtų KET punktų nepažeidžiau.“

Draudikas, nesutikdamas su pareiškėjos kreipimėsi nurodytomis aplinkybėmis, teigė,

kad įvykis įvyko lygiareikšmių kelių sankryžoje, nes apžiūrėjęs įvykio vietą ir įvertinus įvykio vietos nuotraukas, buvo nustatyta, kad „abiejų gatvių važiuojamosios dalys įvykio metu buvo padengtos vizualiai vienodai atrodančiu gelsvu smėlio ir žvyro mišiniu, todėl negalima teigti, kad viena gatvė yra su danga, o kita be dangos. Jazminų ir Žemuogių gatvių susikirtime jokių (tame tarpe ir pirmumo) kelio ženklų nėra. Jazminų ir Žemuogių gatvių susikirtime yra sferinis veidrodis, tačiau jo funkcijos Kelių eismo taisyklėse neaptariamos (suprantama jo faktinė funkcija – gerinti eismo dalyvių matomumą). Jazminų gatvės taip pat negalima laikyti „išvažiavimu iš šalia esančios teritorijos“, nes Jazminų gatvėje vyksta eismas. Draudikas nurodė, kad iš Jazminų gatvės yra įvažiavimai į 36 namų valdas (sklypus), o „pats faktas, kad Jazminų gatvė turi pavadinimą, suponuoja išvadą, kad tai „nėra išvažiavimas iš šalia esančios teritorijos“, nes tokie išvažiavimai pavadinimų neturi“. Be to, draudikas teigė, kad įvykio dalyviai, pildydami eismo įvykio deklaraciją, nurodė, kad įvykis įvyko „Jazminų ir Žemuogių gatvių sankryžoje“.

Draudikas pabrėžė, kad surinktų duomenų pagrindu buvo nustatyta, kad įvykis įvyko dėl to, kad abu įvykio dalyviai nebuvo pakankamai atidūs. Pareiškėja lygiareikšmių kelių sankryžoje nedavė kelio iš dešinės artėjančiai transporto priemonei „Volvo“, „o „Volvo“ vairuotojas, savo ruožtu, nevažiavo kuo arčiau dešiniojo važiuojamosios dalies krašto ir, sukdamas sankryžoje į kairę, atsidūrė priešpriešinio eismo juostoje“. Draudikas nurodė, kad nustatytos aplinkybės patvirtina, kad už įvykio kilimą yra atsakingi abu įvykio dalyviai. Draudiko vertinimu, abiejų įvykio dalyvių „kaltės dalys yra lygios (t. y. po 50 proc.)“. Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, draudikas teigė, kad jo priimtas sprendimas dėl pareiškėjai mokėtinos draudimo išmokos dydžio yra pagrįstas, todėl nekeistinas.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiško ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko sprendimo, kuriuo buvo pripažinta, kad už įvykio kilimą iš dalies yra atsakinga pareiškėja, pagrįstumo.

1. Dėl įvykio vietos kelių lygiareikšmiškumo vertinimo

1.1. Dėl Jazminų ir Žemuogių gatvių kelių statuso

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad pareiškėja nesutinka su draudiko vertinimu, kad prieš įvykstant įvykiui ji nesilaikė Kelių eismo taisyklių 155 punkto reikalavimų, kad lygiareikšmių kelių sankryžoje vairuotojas privalo duoti kelią iš dešinės artėjančioms transporto priemonėms, jeigu transporto priemonių važiavimo trajektorijos kertasi.

Vertinant pareiškėjos nurodytas aplinkybes, kuriomis ji siekė nuginčyti draudiko teiginius, kad įvykis įvyko lygiareikšmių kelių sankryžoje, pažymėtina, kad pareiškėja nurodė, jog kelio ženklų „Sankryža“ ir „Kiti pavojai“ nebuvimas patvirtina draudiko priimto sprendimo nepagrįstumą. Draudikas, pateikdamas atsiliepimą į pareiškėjos kreipimąsi, nurodė, kad institucijos, atsakingos už kelių ženklinimą, nėra atsakingos draudikui, todėl draudikas negali atsakyti, kodėl minėta sankryža nebuvo pažymėta eismo reguliavimo ženklais, tačiau, draudiko teigimu, „šiuo metu tai neturi reikšmės, nes Kelių eismo taisyklės yra sureguliuavusios eismą net ir per reguliavimo ženklais nepažymėtas sankryžas.“

Draudiko eksperto R. L. 2019 m. liepos 15 d. parengtoje Ekspertinėje pažymoje (toliau – Ekspertinė pažyma) nurodoma, kad Kelių eismo taisyklių 3.17 papunktyje numatyta, jog važiuojamųjų dalių sankirta – tai plotas, kurį riboja linijos, įsivaizduojamos pratęsus išorinius susikertančių važiuojamųjų dalių kraštus. Jungtinių Tautų Kelių eismo konvencijos I skirsnio I straipsnio h punkte nurodyta, kad sankryža – tai kelių kirtimosi, jungimosi arba atsišakojimo viename aukštyje vieta, įskaitant atvirus plotus, kuriuos sudaro minėtieji kelių susikirtimai, susijungimai arba atsišakojimai. Ekspertinėje pažymoje pateikiama išvada, kad „KET minimos sankirta ir sankryža apibūdina tą pačią sąvoką. Nei minėtoje konvencijoje, nei KET nėra numatyta, kad sankryža (sankirta) privalo būti pažymėta kelio ženklais. Tai savaime suprantama, nes sankryžos susidaro ar yra įrengiamos ir atokiose vietose (miškuose, laukuose, ant užšalusio ledo ir pan.). Šiuo atveju Žemuogių ir Jazminų važiuojamųjų dalių

sankirta yra gyvenamųjų namų statybos zonoje, kur nebaigta įrengti infrastruktūra ir nuolat kinta aplinka.“

Nors draudikas atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi nurodė, kad duomenys apie kelių ženklinimą iš institucijos, kuri nėra atskaitinga draudikui, negalėjo būti surinkti, tačiau Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 7 dalis įpareigoja draudiką įrodyti aplinkybes, suteikiančias jam teisę sumažinti draudimo išmoką. Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad draudikas, vykdydamas įstatyme nustatytą įrodinėjimo pareigą ir siekdamas patikrinti visas sprendimui dėl draudimo išmokos priimti reikšmingas aplinkybes bei nuginčyti pareiškėjos argumentus, kad Kelio ženklų įrengimo ir vertikaliojo ženklinimo taisyklių 107 ar 137 punktuose išvardytų ženklų įvykio vietoje nebuvimas patvirtina, kad įvykis negalėjo įvykti lygiareikšmių kelių sankryžoje, turėjo pagrindą kreiptis į Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto ūkio ir transporto departamentą¹, prašydamas pateikti paaiškinimus apie Jazminų ir Žemuogių gatvių statusą ir ginčo šalių nurodyto ženklinimo neįrengimo priežastis, o ne tik remtis savo eksperto parengta Ekspertine pažyma. Be to, draudikas, siekdamas patikrinti duomenis, ar įvykis įvyko sankryžoje, taip pat turėjo galimybę surinkti ir patikrinti Nekilnojamojo turto kadastrę kaupiamus duomenis apie sankryžas².

Vertinant draudiko nurodytas aplinkybes, kad sąvoka „sankirta“ yra tapati sąvokai „sankryža“ ir kad pareiškėjos nurodyto privalomo ženklinimo nebuvimas nepaneigia įvykio vietoje buvusių kelių lygiareikšmiškumo fakto, kurį taip pat pagrindžia įvykio vietoje užfiksuota vienoda kelių danga, pažymėtina, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nutartyje, 2012 m. birželio 26 d. priimtoje baudžiamosioje byloje Nr. 2K-368/2012, pateikdamas išaiškinimus apie saugų eismą reglamentuojančiuose teisės aktuose vartojamų sąvokų „sankryža“ ir „važiuojamųjų dalių sankrita“ sampratą, atkreipė dėmesį į tai, kad sankryžomis nėra laikomos vietos, kur išvažiuojama iš kelio į esančias šalia jo teritorijas arba įvažiuojama į kelią iš esančių šalia jo teritorijų (Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 61 punktą). Kasacinis teismas pabrėžė, kad duomenys dėl kelio pirmumo ženklo nebuvimo eismo įvykio metu ir asfalto dangos buvimas prieš pat kelių sankirtą nesuteikia pagrindo teigti, kad minėtų kelių susikirtimas laikytinas sankryža kelių eismą reglamentuojančių teisės aktų nuostatų prasme. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas minėtoje byloje taip pat konstatavo, kad, sprendžiant eismo įvykio vietoje kelių lygiareikšmiškumo klausimą, visų pirma būtina įvertinti, ar eismo įvykis įvyko sankryžoje, ar kelių sankirtoje. Jei nustatoma, kad gatvių susikirtimas nėra sankryža, o tik kelių sankirta, net ir nesant kelio ženklų, nustatančių kelių lygiareikšmiškumą, viena gatvė laikytina šalutine kitos gatvės atžvilgiu. Todėl, vadovaujantis kasacinio teismo suformuota praktika, negalima teigti, kad važiuojamųjų kelio dalių sankirtos yra prilyginamos sankryžoms ir jų atskyrimo aplinkybių vertinimas nėra tikslingas. Važiuojamųjų kelio dalių sankirtos atskyrimo nuo sankryžos aplinkybių tyrimas yra reikšmingas, siekiant nustatyti, ar važiuojamųjų kelio dalių sankirta nėra Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 61 punkte nurodyta vieta, kur išvažiuojama iš kelio į esančias šalia jo teritorijas arba įvažiuojama į kelią iš šalia jo esančių teritorijų.

Teismų praktikoje konstatuojama, jog kelių eismą reglamentuojančiuose teisės aktuose trūksta nuoseklumo, vartojant terminus „kelias“ bei „esanti šalia jo teritorija“. Dėl to, vertinant konkrečią teritoriją kaip vientisą arba esančią šalia kelio, reikėtų atsižvelgti į konkretaus kelio išsidėstymą ir kitas aplinkybes, iš kurių vairuotojas objektyviai galėtų spręsti apie važiavimo tvarką tokioje teritorijoje (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo nutartis, 2009 m. balandžio 20 d. priimta administracinėje byloje Nr. N⁴⁴⁴-777/2009; Panevėžio apygardos teismo nutartis, 2018 m. gruodžio 18 d. priimta civilinėje byloje Nr. e2A-764-252/2018; Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo nutartis, 2009 m. rugpjūčio 28 d. priimta administracinių teisės pažeidimų byloje Nr. N-261-1354-09).

Siekdamas patvirtinti, kad pareiškėja nepagrįstai teigia, jog transporto priemonės „Volvo“ valdytojas prieš įvykį išvažiavo iš šalia pagrindinio kelio esančios teritorijos, draudikas

¹ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2013 m. vasario 25 d. įsakymu patvirtintų Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto ūkio ir transporto departamento ir Miesto ūkio ir transporto departamento Miesto transporto skyriaus nuostatų 10.5 ir 10.8 papunkčiuose nustatyta, kad Miesto ūkio ir transporto departamentas organizuoja susisiekimo komunikacijų (įskaitant kelių ir gatvių) statybą, išduoda leidimus įrengti ir eksploatuoti technines eismo reguliavimo priemones (kelio ženklus, kelio ženklinimą ir kt.) bendro naudojimo teritorijose.

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534 patvirtintų Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastrės nuostatų 2 punkte nustatyta, kad Nekilnojamojo turto kadastrės paskirtis – kaupti, apdoroti, sisteminti, saugoti, naudoti ir teikti kadastrės duomenis, prie kurių, vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastrės 6 straipsnio 2 dalies 1 punktu, yra taip pat priskiriami duomenys apie inžinerinius statinius.

Ekspertinėje pažymoje nurodė, kad Jazminų gatvė yra padengta žvyro danga, tai patvirtina aplink įvykio vietą matomo natūralaus grunto spalva – jis tamsiai pilkas. Pareiškėja, siekdama pagrįsti, kad Žemuogių ir Jazminų gatvių dangos yra skirtingos, teigė, kad draudikas vertino tik įvykio vietoje buvusią gatvių kelių dangą, tačiau nevertino visos Jazminų gatvės kelio dangos pobūdžio.

Vertinant ginčo šalių nurodytas aplinkybes, nustatyta, kad draudiko pateikti paaiškinimai iš esmės patvirtina pareiškėjos nurodytus duomenis, kad draudiko ekspertas vertino tik įvykio vietoje (Jazminų ir Žemuogių gatvių kelių susikirtime) buvusią Jazminų ir Žemuogių gatvių kelių dangą. Kaip minėta, atsižvelgiant į teismų praktikoje pateiktus išaiškinimus dėl „kelio“ ir „šalia jo esančios teritorijos“ vertinimo, siekiant nustatyti kelių lygiareikšmiškumą, turi būti įvertintas visas kelio, kuris gali būti pripažintas šalia pagrindinio kelio esančia teritorija, pobūdis. Susikertančių kelių pobūdžio, siekiant nustatyti jų statusą, vertinimo tikslingumą taip pat pagrindžia Kelių eismo taisyklių 3.14 papunkčio nuostata, kad šalutiniame kelyje prieš pat sankryžą esantis ruožas su kietąja ar briauna danga nedaro jo lygiareikšmio su kertamuoju ar prisijungiančiu keliu.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos bankui pateikti įrodymai negali pagrįsti, jog draudikas būtų atlikęs išsamų Jazminų gatvėje esančio kelio dangos vertinimą, ir į tai, kad pagal kasacinio teismo praktiką ir saugų eismą reglamentuojančių teisės aktų nuostatas vien tik kelių sankirtoje sutampanti kelių danga nelaikytina kelių lygiareikšmiškumo įrodymu, darytina išvada, kad draudiko teiginiai apie įvykio vietoje buvusią Jazminų gatvės dangą nepaneigia pareiškėjos nurodytų aplinkybių, kad prieš įvykį transporto priemonės „Volvo“ valdytojas išvažiavo iš šalia pagrindinio kelio esančios teritorijos ir kad įvykio vietos sankirta yra ne lygiareikšmių kelių sankryža, o pagrindinio kelio sankirta su išvažiuojamu keliu iš teritorijos.

Siekdama pagrįsti, kad Jazminų ir Žemuogių gatvių sankirta yra pripažintina pagrindinio kelio sankirta su išvažiuojamu keliu iš teritorijos, pareiškėja rėmėsi aplinkybėmis, kad draudikas teigdamas, jog Jazminų gatve vyksta eismas, vadovavosi nepagrįstais faktiniais duomenimis. Pareiškėja pabrėžė, kad „naudojantis naujaisiais GPS navigacijos sistemos žemėlapiais, matyti, kad Jazminų gatvė yra akligatvis, t. y. gyvenamųjų namų kiemas, arba ši gatvelė naujaisiuose žemėlapiuose nėra pažymėta (pvz. maps.google.com sistemoje).“

Atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi draudikas nurodė, kad „į polemiką, jog „važiuojant Jazminų gatve priešinga kryptimi galima išvažiuoti į Mėtų gatvę ir toliau visomis kryptimis“, manome, nėra prasmės veltis, nes ši aplinkybė nėra tiek svarbi Jazminų gatvės vertinimui.“ Atsižvelgiant į draudiko nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad draudikas nepaneigė pareiškėjos nurodytų duomenų, kad jis, priimdamas sprendimą dėl kelių lygiareikšmiškumo vertinimo, vadovavosi tikrovės neatitinkančiais faktiniais duomenimis. Pareiškėjos nurodytas aplinkybes iš esmės patvirtina Ekspertinės pažymos duomenys: „Įvykio vietos apžiūros metu nustatyta, kad išvažiavimas iš Jazminų gatvės į Mėtų gatvę yra užverstas žemėmis ir šakomis ir eismas šioje vietoje nevyksta.“ Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad draudiko nurodytos aplinkybės dėl Jazminų gatvės kelyje vykstančio eismo buvo paneigtos apžiūrint įvykio vietą surinktais įrodymais.

Ekspertinėje pažymoje draudiko ekspertas teigė, kad „Žemuogių ir Jazminų važiuojamųjų dalių sankirta yra gyvenamųjų namų statybos zonoje, kur nebaigta įrengti infrastruktūra ir nuolat kinta aplinka.“ Remiantis draudiko eksperto nurodytomis aplinkybėmis ir atsižvelgiant į tai, kad draudikas vadovavosi nepagrįstais duomenimis apie Jazminų gatvėje vykstantį eismą ir Lietuvos bankui nepateikė jokių faktiniais duomenimis pagrįstų paaiškinimų dėl pareiškėjos nurodytų aplinkybių, kurios, pareiškėjos teigimu, patvirtina, kad transporto priemonės „Volvo“ valdytojas prieš įvykį išvažiavo iš šalia pagrindinio kelio esančios teritorijos, darytina išvada, kad draudiko teiginiai apie Jazminų ir Žemuogių gatvių kelių lygiareikšmiškumą yra nepagrįsti įrodymais.

Šiame kontekste pažymėtina, kad draudikas aplinkybes dėl Jazminų gatvės kelyje vykstančio eismo taip pat grindė duomenimis, jog Jazminų gatvėje yra išvažiavimai į 36 sklypus, nes, draudiko teigimu, VĮ Registrų centro duomenimis, Jazminų gatvėje yra 36 sklypai su adresais. Draudikas Lietuvos bankui nepateikė nurodytus draudiko teiginius pagrindžiančių įrodymų. Tačiau, vertinant draudiko nurodytas aplinkybes dėl Jazminų gatvėje esančių įvažiavimų į gyvenamąsias teritorijas, kaip Jazminų ir Žemuogių gatvių kelių lygiareikšmiškumo įrodymo, pažymėtina, kad draudikas Lietuvos bankui nepateikė įrodymų, kurie neginčijamai patvirtintų, kad Jazminų gatvėje vykstantis eismas neatlieka tik įvažiavimo ir išvažiavimo iš draudiko nurodytų šioje gatvėje esančių 36 sklypų funkcijų, kurios, remiantis

teismų formuojama praktika, nepatvirtina, kad susikertantys keliai yra lygiareikšmiai³. Kadangi draudikas Lietuvos bankui nepateikė Jazminių gatvės kelio pobūdžio vertinimo ir kitų faktinių duomenų, pagrindžiančių važiavimo šiuo keliu tvarką, darytina išvada, kad draudiko pateikti paaiškinimai dėl Jazminių gatvės kelio statuso yra nepagrįsti įrodymais.

Siekdama patvirtinti, kad Jazminių ir Žemuogių keliai negali būti pripažįstami lygiareikšmiais, pareiškėja teigė, kad „išvažiuojantiems iš Jazminių gatvės yra įrengtas sferinis kelio veidrodis“. Remiantis Rekomendacijų 268 punktu, sferiniai veidrodžiai statomi ten, kur į pagrindinę gatvę įsijungia šalutinė gatvė ir matomumą riboja įvairios kliūtys; išvažiuimuose iš kiemų, teritorijų ir pan., kur yra ribotas šoninis matomumas ir jį užtikrinti kitomis priemonėmis nėra galimybių; ties mažo spindulio horizontaliomis kreivėmis su neužtikrintu matomumu. Pareiškėja nurodė, kad, atsižvelgiant į tai, kad įvykio vietoje nėra mažo spindulio kreivės, ir į tai, kad saugų eismą keliuose reglamentuojančiuose teisės aktuose nėra nustatyto reikalavimo sferinius veidrodžius įrengti lygiareikšmių kelių sankryžose, įvykio vieta „nėra lygiareikšmė sankryža, o vairuotojas, važiuodamas Žemuogių gatve ir pamatęs veidrodį, papildomai įsitikina, kad Žemuogių gatvė yra pagrindinė Jazminių gatvės atžvilgiu, arba Jazminių gatvė yra išvažiavimas iš kelio.“

Draudikas pateiktame atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi nurodė, kad Jazminių ir Žemuogių gatvių susikirtime esančio sferinio veidrodžio „funkcijos Kelių eismo taisyklėse neapartamos (suprantama jo faktinė funkcija – gerinti eismo dalyvių matomumą)“. Draudikas taip pat pabrėžė, kad Rekomendacijų 266 punkte nurodyta, kad kelio veidrodžiai naudojami, siekiant užtikrinti saugų eismą vietose, kur nėra pakankamo šoninio matomumo (užstoja įvairios kliūtys). Rekomendacijų 270 punkte nustatyta, kad sferinio veidrodžio pastatymo vieta parenkama, atsižvelgiant į konkrečią eismo situaciją ir siekiant užtikrinti optimalų matomumą. Draudikas nurodė, kad „galima teigti, kad minėtos rekomendacijos įvykio vietoje yra įvykdytos, tačiau veidrodžio buvimas pats savaime neatlieka eismo reguliavimo funkcijų.“

Draudikas nepateikė jokių rašytiniais įrodymais (pvz., Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos, parengusios Rekomendacijas, paaiškinimais) pagrįstų atsikirtimų, kurie galėtų patvirtinti, kad Jazminių ir Žemuogių gatvių susikirtime esantis sferinis veidrodis buvo įrengtas ne dėl Rekomendacijų 268 punkte nurodytų priežasčių, o todėl, kad Jazminių ir Žemuogių gatvių susikirtimas yra lygiareikšmių kelių sankryža. Draudiko nurodytos aplinkybės, kad minėtoje kelių sankirtoje įrengus sferinį veidrodį buvo užtikrinti Rekomendacijų 266 ir 270 punktuose nurodyti reikalavimai (užtikrintas eismo saugumas ir optimalus matomumas vietoje, kurioje nėra pakankamo šoninio matomumo (užstoja įvairios kliūtys), negali paneigti Rekomendacijų 266 punkto taikymo aplinkybių ir patvirtinti, kad sferinis veidrodis nebuvo įrengtas dėl to, kad į pagrindinę gatvę įsijungė šalutinė gatvė, ir kad Jazminių gatvė laikytina išvažiavimu iš šalia pagrindinio kelio esančios teritorijos, kur yra ribotas šoninis matomumas. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad draudiko nurodytų aplinkybių dėl sferinio veidrodžio lygiareikšmių kelių sankryžoje įrengimo negalima laikyti pagrįstomis.

Apibendrinant Lietuvos banko nustatytas aplinkybes dėl Jazminių ir Žemuogių gatvių kelių statuso, pažymėtina, kad kasacinio teismo praktikoje pripažįstama, jog įrodymų patikimumą patvirtina faktinių duomenų (informacijos), gautų iš keleto įrodinėjimo priemonių, tapatumas. Sprendžiant vieno ar kito įrodymo patikimumo klausimą, svarbu išsiaiškinti, ar nėra prieštaravimų tarp faktinių duomenų, gautų iš tos pačios rūšies ar skirtingų įrodinėjimo priemonių. Vertinant įrodymų visetą, turi būti įsitikinta, kad pakanka duomenų išvadai, jog tam tikri faktai egzistavo arba neegzistavo, kad nėra esminių prieštaravimų, paneigiančių tokias išvadas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis, 2015 m. liepos 15 d. priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-420-969/2015; 2011 m. spalio 4 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-371/2011 3K-3-371/2011). Tinkamo įrodinėjimo proceso užtikrinimas yra neatskiriama nuo tinkamo įrodinėjimo naštos paskirstymo. Rungtyniško proceso esmė yra ta, kad įrodinėja ta šalis, kuri teigia. Ši principinė nuostata yra įtvirtinta tiek Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 12 straipsnyje, kuris reglamentuoja rungimosi principą, tiek Civilinio proceso kodekso 178 straipsnyje, kuris apibrėžia įrodinėjimo pareigą. Abiejų šių proceso teisės normų turinys yra iš esmės tapatus: šalys turi įrodyti aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimus bei atsikirtimus, nebent yra remiamasi aplinkybėmis, kurių civilinio proceso įstatymo

³ Klaipėdos miesto apylinkės teismo 2015 m. vasario 20 d. nutartis, priimta administracinių teisės pažeidimų byloje Nr. II-32-549/2015; Panevėžio apygardos teismo nutartis, priimta 2018 m. gruodžio 18 d. priimtoje civilinėje byloje Nr. e2A-764-252/2018.

nustatyta tvarka nereikia įrodinėti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis, 2018 m. gegužės 23 d. priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-201-695/2018).

Tiek pareiškėjos atstovas, tiek pareiškėja, kreipdamasi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo, pateikė detalius įrodymais ir teisės aktų nuostatomis pagrįstus paaiškinimus dėl sferinio veidrodžio įrengimo bei privalomo kelių ženklavimo įvykio vietoje neįrengimo priežasčių, taip pat faktinius duomenis apie visą Jazminų gatvės kelio dangą ir kuo ji skiriasi nuo Žemuogių gatvės kelio dangos. Pareiškėja ir jos atstovas Jazminų ir Žemuogių gatvių kelių dangų vertinimą ir jų reikšmę minėtų kelių statusui (jų lygiareikšmiškumui) nustatyti taip pat grindė Kelių eismo taisyklių bei Susisiekimo ministerijos įsakymu patvirtintų Automobilių kelių standartizuotų dangų konstrukcijų projektavimo taisyklių SDK 19 nuostatomis. Teigdamas, kad privalomo kelių ženklavimo įvykio vietoje nebuvimas, sferinio veidrodžio įvykio vietoje įrengimas ir susikertančių kelių vienodumas pagrindžia jų lygiareikšmiškumą, draudikas nepateikė jokių objektyvių ir patikimų įrodymų, kurie pagrįstų jo teiginius ir nugincytų pareiškėjos ir jos atstovo nurodytas aplinkybes, kuriomis jie rėmėsi kaip savo reikalavimų pagrindu. Draudikas rėmėsi tik savo eksperto parengta Ekspertine pažyma, kuri nebuvo pagrįsta Jazminų ir Žemuogių gatvių kelių statuso išsamiu tyrimu bei vertinimu ir šių kelių reikšmingumą pagrindžiančiais įrodymais. Darytina išvada, kad draudikas patikimais įrodymais nepaneigė pareiškėjos pateiktais faktiniais duomenimis pagrįstų aplinkybių apie Jazminų ir Žemuogių gatvių kelių pobūdį.

1.2. Dėl eismo įvykio deklaracijos duomenų

Draudiko teigimu, aplinkybes, kad įvykis įvyko lygiareikšmių kelių sankryžoje, patvirtina ir eismo įvykio deklaracija, kurioje pažymėta, kad įvykis įvyko sankryžoje. Vertinant eismo įvykio deklaracijos duomenis, nustatyta, kad transporto priemonės „Volvo“ vairuotojas, pildydamas eismo įvykio deklaracijos 12 laukelį, kuriame turi būti pažymimi teiginiai, labiausiai atitinkantys faktines eismo įvykio aplinkybes, pažymėjo, kad įvykis įvyko jo valdomam automobiliui „sukant į kairę“. Pareiškėja jokių eismo įvykio deklaracijos 12 laukelyje esančių teiginių nepažymėjo, nors deklaracijos 12 laukelio 17 punkte galimu pažymėti labiausiai faktines eismo įvykio aplinkybes atitinkančiu teiginiu nurodyta: „nesuteikiant pirmenybės teisės“.

Kaip minėta, transporto priemonės „Volvo“ valdytojas eismo įvykio deklaracijos 14 laukelyje savo parašu patvirtino atsakomybę už įvykio kilimą. Kelių eismo taisyklių 5 punkte nustatyta, kad eismo įvykio dalyviai privalo mokėti Kelių eismo taisykles ir jų laikytis. Asmuo, išmanantis Kelių eismo taisyklių nuostatas, gali suprasti savo veiksmų priešingumą taisyklėms, todėl gali pripažinti arba nepripažinti savo kaltę eismo įvykio deklaracijoje. Šiame kontekste pažymėtina, kad pats atsakomybės už padarytą žalą pripažinimo eismo įvykio deklaracijoje faktas paprastai implikuoja tai, kad būtent ją pripažinusio asmens elgesys neatitiko tokio eismo dalyvio elgesio modelio, koks tomis aplinkybėmis buvo privalomas.

Kelių eismo taisyklių 102 punkte nustatyta, kad, įvažiuodamas į kelią iš esančių šalia jo teritorijų, vairuotojas privalo duoti kelią juo važiuojančioms transporto priemonėms (dviračiams ir kitoms). Kelių eismo taisyklių 154 punkte nustatyta, kad nelygiareikšmių kelių sankryžoje šalutiniu keliu važiuojantis vairuotojas privalo duoti kelią transporto priemonėms, artėjančioms prie sankryžos pagrindiniu keliu.

Transporto priemonės „Volvo“ valdytojas draudikui 2019 m. balandžio 25 d. pateiktuose paaiškinimuose apie atsakomybės už įvykio kilimą pripažinimo priežastis nurodė: „galvojau, jog išlindau į pagrindinį kelią“.

Darytina išvada, kad automobilio „Volvo“ vairuotojas prieš įvykstant įvykiui savo veiksmų teisėtumą vertino nurodytų Kelių eismo taisyklių nuostatų kontekste. Kadangi pasirašydamas eismo įvykio deklaraciją abu įvykio dalyviai savo parašais patvirtino, kad joje nurodytos faktinės eismo įvykio aplinkybės ir duomenys apie transporto priemonės „Volvo“ valdytojo padarytą Kelių eismo taisyklių pažeidimą, lėmusį įvykį, yra tikri ir teisingi, todėl nėra pagrindo teigti, kad įvykio dalyviai eismo įvykio deklaracijoje nurodė, kad įvykis įvyko lygiareikšmių kelių sankryžoje. Priešingai, abu įvykio dalyviai, pildydami eismo įvykio deklaraciją, sutarė, kad pareiškėja nepažeidė Kelių eismo taisyklių 155 punkto reikalavimų, įtvirtinančių pirmumo teisę lygiareikšmių kelių sankryžoje iš dešinės artėjančioms transporto priemonėms. Šiame kontekste, atsižvelgiant į Kelių eismo taisyklių 154 punkto nuostatas, kad nelygiareikšmių kelių sankryžoje šalutiniu keliu važiuojantis vairuotojas privalo duoti kelią transporto priemonėms, artėjančioms prie sankryžos pagrindiniu keliu, papildomai pažymėtina, kad eismo įvykio deklaracijos 2 laukelyje nurodyti duomenys, kad eismo įvykio

vieta yra „Žemuogių–Jazminų“ sankryža, taip pat nepagrindžia, kad, pasirašydami eismo įvykio deklaraciją, įvykio dalyviai patvirtino Jazminų ir Žemuogių gatvėse esančių kelių lygiareikšmiškumą.

Taigi, draudikas nepagrįstai rėmėsi eismo įvykio deklaracijos duomenimis, siekdamas pagrįsti, kad įvykio vieta laikytina lygiareikšmių kelių sankryža, o ne pagrindinio kelio sankirta su išvažiuojamuoju iš teritorijos keliu. Todėl, remiantis Lietuvos bankui pateiktų įrodymų visumos vertinimu ir vadovaujantis ginčų nagrinėjimui Lietuvos banke taikomu Civilinio proceso kodekso 12 straipsnyje įtvirtintu rungimosi principu bei Draudimo įstatymo 98 straipsnio 7 dalyje įtvirtinta įrodinėjimo naštos draudikui paskirstymo taisykle, darytina išvada, kad draudiko sprendimas pripažinti, kad pareiškėja prieš įvykį pažeidė Kelių eismo taisyklių 155 punkto reikalavimus, yra nepagrįstas.

2. Dėl draudiko sprendimo sumažinti draudimo išmoką pagrįstumo

TPVCAPDĮ 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad draudimo išmoka šio įstatymo nustatyta tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė. Civilinės atsakomybės atsiradimo sąlygas, pagrindus bei bendruosius žalos atlyginimo principus nustato Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (toliau – CK). Civilinei atsakomybei taikyti būtina nustatyti šias sąlygas: neteisėtus veiksmus (CK 6.246 straipsnis), žalą (CK 6.249 straipsnis), priežastinį ryšį tarp asmens neteisėtų veiksmų ir atsiradusios žalos (CK 6.247 straipsnis) bei kaltę (CK 6.248 straipsnis).

2.1. Dėl draudiko pripažinimo, kad už įvykio kilimą iš dalies atsakingą pareiškėja

Kaip minėta, draudiko vertinimu, abu įvykio dalyviai yra atsakingi už įvykio kilimą, nes jų neteisėti veiksmai (padaryti Kelių eismo taisyklių pažeidimai) lėmė žalos atsiradimą. Draudiko eksperto parengtoje Ekspertinėje pažymoje nurodyta: „Techniniu požiūriu galima teigti, kad duotoje kelio situacijoje, vykdydami KET 9 ir 127 punktų reikalavimus, t. y. laikydamiesi visų būtinų atsargumo priemonių ir pasirinkdami važiavimo greitį pagal vietovės reljefą (ribotą matomumą) abu vairuotojai šiomis sąlygomis turėjo techninę galimybę pamatyti per veidrodį besiantinančią kitą transporto priemonę, sumažinti greitį iki minimumo ir nevažiuoti į važiuojamųjų dalių susikirtimą, kol neįsitikins šio manevro saugumu, todėl KET reikalavimų nevykdymas sąlygojo šio eismo įvykio kilimą.“ Pareiškėja, nesutikdama su draudiko sprendimu dėl įvykio dalyvių abipusės kaltės, kreipėsi į Lietuvos banką nurodė, kad už įvykio kilimą yra atsakingas tik transporto priemonės „Volvo“ valdytojas, nes jis „išvažiavo iš uždaros teritorijos į Žemuogių gatvę, neįsitikinęs, kad šiuo keliu važiuoja automobilis ir, tokiu būdu, sumažino pareiškėjos „matomumo atstumą, reakcijos laiką ir stabdymo kelią.“ Pareiškėja nurodė, kad Žemuogių gatvė yra pagrindinė Jazminų gatvės atžvilgiu, todėl draudiko teiginiai, kad pareiškėja prieš įvykį pažeidė Kelių eismo taisyklių 155 punkto reikalavimus, yra nepagrįsti.

Svarbu tai, kad draudikas pareiškėjos nurodytų aplinkybių apie įvykio metu buvusias blogas eismo sąlygas (ribotą matomumą) ir jų įtaką įvykio kilimui neginčijo ir iš esmės šias aplinkybes patvirtino pareiškėjai adresuotame 2019 m. birželio 13 d. rašte: „sankryžos matomumas buvo labai ribotas, o eismas sankryžoje papildomai nesureguliuotas (neįrengti įspėjamieji, pirmumo kelio ženklai), saugaus eismo požiūriu eismas šiame kelio ruože organizuotas netinkamai ir tai turėjo įtakos eismo įvykio kilimui.“ Ginčo šalių nurodytas aplinkybes dėl įvykio vietoje buvusio riboto matomumo pagrindžia ir sferinis kelio veidrodis, įrengtas iš Jazminų gatvės išvažiuojantiems transporto priemonių valdytojams. Remiantis Rekomendacijų 266 punktu, tokie veidrodžiai statomi saugiam eismui vietose, kur nėra pakankamo šoninio matomumo (užstoja įvairios kliūtys), užtikrinti.

Pareiškėja kreipėsi dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo pabrėžė, kad „sferinis veidrodis yra sureguliuotas taip, kad išvažiuojant iš Jazminų gatvės būtų geras šio išvažiavimo vietovės matomumas. Važiuojant Žemuogių gatve link išvažiavimo iš Jazminų gatvės, iš 50 metrų atstumo nėra galimybės veidrodyje aiškiai pamatyti Jazminų gatvę, o Jazminų gatvės priešpriešinio eismo juosta link Žemuogių gatvės važiuojančių transporto priemonių (taip važiavo G. B. Jazminų gatve) visiškai nesimato, nes jos nepatenka į matymo sritį. Minimas veidrodis Žemuogių gatvėje yra pastatytas kairėje kelio pusėje ir pasuktas netinkamu kampu. Taip nėra užtikrinamas optimalus matomumas Žemuogių gatve važiuojančiam transportui – akivaizdu, kad iš priekio atvažiuojanti ar ta pačia kryptimi važiuojanti ir lenkianti stambiagabaritė mašina užstotų šį veidrodį. Be to – kelio ženklai ir saugaus eismo priemonės

turi būti statomi dešinėje kelio pusėje arba dubliuojami (dešinėje ir kairėje), kabinami virš važiuojamosios dalies. Tuo tarpu Jazminių gatve važiuojantiems eismo dalyviams šis veidrodis pastatytas tiesiai prieš akis ir sureguliuotas tinkamu kampu. Dėl šių priežasčių veidrodis neatlieka vienodų funkcijų abiemis vairuotojams – jis savo funkciją atlieka tik iš Jazminių gatvės išvažiuojantiems eismo dalyviams.“

Draudikas, nesutikdamas su pareiškėjos nurodytomis aplinkybėmis, Ekspertinėje pažymoje pabrėžė, kad „Įvykio vietos apžiūros metu nustatyta, kad čia esantis sferinis veidrodis įrengtas teisingai ir savo funkcijas abiemis vairuotojams atliko vienodai.“ Kaip minėta, remiantis Rekomendacijų 268 punktu, sferiniai veidrodžiai statomi ten, kur į pagrindinę gatvę įsijungia šalutinė gatvė ir matomumą riboja įvairios kliūtys ir (arba) išvažiuoimuose iš kiemų, teritorijų ir pan., kur yra ribotas šoninis matomumas ir jį užtikrinti kitomis priemonėmis nėra galimybių. Kadangi draudikas Lietuvos bankui nepateikė rašytiniais įrodymais pagrįstų paaiškinimų, patvirtinančių, kad Jazminių gatvė nepripažintina šalutine gatve Žemuogių gatvės atžvilgiu ir (arba) išvažiuoimu iš šalia Žemuogių gatvės esančios teritorijos, taip pat įrodymų apie sferinio veidrodžio funkcijas ir įrengimo priežastis Įvykio vietoje, darytina išvada, kad pareiškėjos paaiškinimai dėl sferinio veidrodžio funkcijų Įvykio vietoje nebuvo paneigti įrodymais. Atsižvelgiant į tai, draudiko teiginių, kad pareiškėja prieš Įvykį turėjo techninę galimybę pamatyti per veidrodį besiaartinančią transporto priemonę „Volvo“, negalima laikyti pagrįstais.

2.2. Dėl pareiškėjai mokėtinos draudimo išmokos sumažinimo

Vertinant draudiko sprendimo sumažinti pareiškėjai mokėtiną draudimo išmoką pagrįstumą, pažymėtina, kad nors draudikas Lietuvos bankui pateikė draudiko eksperto parengtą Ekspertinę pažymą, tačiau joje nėra duomenų, kad draudiko ekspertas atliko moksliniu vertinimu pagrįstą tyrimą, atliko matavimus ir vertino, ar pareiškėja, kaip transporto priemonės „Nissan Micra“ valdytoja, automobilio „Volvo“ vairuotojui prieš Įvykį staiga išvažiavus į priešpriešinio eismo juostą, turėjo techninę galimybę išvengti Įvykio, net ir prieš susidūrimą važiuodama ne didesniu nei maksimaliu leistina greičiu. Be to, nors Ekspertinėje pažymoje daroma išvada, kad pagrindinė Įvykio kilimo sąlyga buvo pareiškėjos padarytas Kelių eismo taisyklių 155 punkto pažeidimas (nesuteikta pirmenybės teisė automobilio „Volvo“ vairuotojui lygiareikšmių kelių sankryžoje), tačiau, kaip minėta, Lietuvos bankui pateikti įrodymai negali pagrįsti, kad prieš įvykstant Įvykiui pareiškėja būtų pažeidusi nurodytus Kelių eismo taisyklių reikalavimus.

Lietuvos bankui pateikti įrodymai negali patvirtinti, kad ekspertinis tyrimas buvo atliktas išsamiai, t. y. nebuvo patikrinta visa informacija apie Jazminių ir Žemuogių gatvių kelių lygiareikšmiškumą ir techniniu požiūriu nebuvo tiriama Įvykio mechanizmas, atsižvelgiant į eismo sąlygas ir pareiškėjos technines galimybes išvengti transporto priemonių susidūrimo. Pažymėtina, kad nėra šalių ginčo, kad, prieš įvykstant Įvykiui, transporto priemonės „Volvo“ valdytojas pažeidė Kelių eismo taisyklių 108 punkto, kuriame nustatyta, kad reikia sukti taip, kad įvažiuodama į važiuojamųjų dalių sankirtą transporto priemonė neatsidurtų priešpriešinio eismo juostoje, reikalavimus ir kad šis Kelių eismo taisyklių pažeidimas sąlygojo Įvykio kilimą. Kadangi draudikas objektyviais įrodymais nepaneigė eismo įvykio deklaracijoje nurodytų duomenų, darytina išvada, kad draudikas priėmė nepagrįstą sprendimą sumažinti pareiškėjai mokėtiną draudimo išmoką ir pripažino, kad už Įvykio kilimą iš dalies yra atsakinga ir pareiškėja. Darytina išvada, kad pareiškėjos draudikui keliamas reikalavimas išmokėti draudimo išmoką, visiškai atlyginančią transporto priemonei „Nissan Micra“ dėl Įvykio padarytą žalą, yra pagrįstas, todėl tenkintinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.1 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Tenkinti pareiškėjos D. J. reikalavimą ir rekomenduoti draudikui pareiškėjai išmokėti draudimo išmoką, visiškai atlyginančią transporto priemonei „Nissan Micra“ dėl Įvykio padarytą žalą.

2. Įpareigoti draudiką per mėnesį nuo šio sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie šio sprendimo rezoliucinės dalies 1 punkte nurodytos rekomendacijos įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudikui neįvykdžius minėtos rekomendacijos, apie tai bus

paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius